

»IVAN VUČETIĆ, TVORAC DAKTILOSKOPIJE
(1858—1925)«, SPLIT 1978.

Krsto Pasinović

Ove godine, kad bilježimo stodvadesetu obljetnicu rođenja ovog našeg dičnog Hvaranina, Zavod za društvenu samozaštitu, kriminalistička istraživanja i kriminalistiku »Ivan Vučetić« Pravnog fakulteta u Splitu, izdao je monografiju našeg velikana, koju je napisao prof. dr. Krsto Pasinović. Taj naučni rad od XII poglavlja nosi predgovor pok. dr. Grge Novaka, dugogodišnjeg predsjednika, a zatim počasnog predsjednika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Dr. Pasinović, u ovoj svojoj studiji povijesne vrijednosti, vjerno opisuje djetinjstvo i mladost Ivana Vučetića u njegovom rodnom Hvaru, a potom njegov život i znanstveni rad, kao i njegov jedinstveni i nepogrešivi sistem identifikacije osoba na bazi otisaka prstiju čovječe ruke. Ovaj sistem je kao iseljenik ostvario u Argentini i nazvao ga španjolski daktiloskopijom čime se je dovinuo do svjetske slave. Njegov je sistem potisnuo u pozadinu Bertillonovu metodu identifikacije osoba mjerenjem pojedinih dijelova čovječjeg tijela i ostale razne načine identifikacije, a naravski i one nehumane. Spominje i uvrede, omalovažavanja, klevete i poruge, koje je Vučetić doživio u svom požrtvovnom radu, od strane svojih protivnika, koji su mu nijekali primat sistema, a i svoju smjelu obranu kao i priznanje i orbanu prijatelja i mnogih svjetskih učenjaka.

Opisuje ga kao čovjeka skromna, humanistu, vrsnog govornika i pisca, pak njegovo putovanje po svijetu u naučne svrhe, kad je na tom putu u siječnju 1912. stigao u svoj rodni Hvar. Tu biva svečano dočekan i za svog kratkog boravka stupa u dodir s mnogim Hvaranima u kući svojih roditelja.

Autor još nabroja Vučetićeve rasprave, teze, članke, i govore, i ističe njegovu darežljivost kad 16. VI 1922. svoj teškom mukom, osobitim marom i ljubavlju stvoreni muzej dokumneata pisama i stručne literature, poklanja Fakultetu pravnih i društvenih nauka u La Plati. Tom prilikom drži zapaženi govor.

Potpuno iscrpljen od neumornog rada i skršen bolešću Ivan Vučetić se povlači u decembru 1924. u grad Dolores, gdje 25. I 1925. umre. Rodio se je u teškim ekonomskim prilikama, a siromah je umro.

Ova monografija je stručno, jasnim stilom i jezikom napisana, a ilustrirana je mnogim važnim dokumentima. Za to moramo biti zahvalni doktoru Pasinoviću na tom lijepom poklonu, koji bi morao biti unesen u svaku društvenu i privatnu biblioteku u Hvaru.

Nadamo se da će nam autor s vremenom pružiti i prijevod najglavnijih Vučetićevih djela, a naročito njegovu studiju »Dactiloscopia comparada«.

Adoptivna domovina Argentina već se je nekoliko puta na razne i vidljive načine odužila uspomeni našeg velikana. U rujnu 1962. godine izdala je i poštansku marku s njegovim likom. I Hvarani su, u istoj želji, u ožujku 1962. na svečani način otkrili dvije spomen-ploče, jednu na rodnoj kući, na hvarskoj rivi, a drugu na kući u Burgu, gdje je Vučetić kasnije živio i gdje je u podrumu pomagao svome ocu Viktoru u bačvarskom zanatu. Spomen-ploče postavio je Centar za zaštitu kulturne baštine Općine Hvar.

Đino Novak

»HVARSKI PUČKI USTANAK«, SPLIT 1978.

Ivo Kasandrić

Pod ovim naslovom objavio je naš prijatelj i suradnik Ivo Kasandrić, član Stručnog odbora Centra, svoju knjigu (izd. Mogućnosti — Split), vrlo ukusno opremljenu, koja sadrži 15 studija, indeks osoba i mjesta, bilješku o piscu, nekoliko fotografskih priloga i predgovor Josipa Kirigina.

Svi ovdje sadržani radovi su dragocjeni prinos za poznavanje naše hvarske političke, društvene i pravne prošlosti i predstavljaju plastičnu i oštromnu analizu hvarskih prilika XV i XVI stoljeća, analizu pisanu od izvrsnog poznavaoaca i stručnjaka, koji je istodobno nekako i potomak aktera zbivanja, što knjizi daje onu dimenziju, koju čisti teoretičari ne mogu uvijek dostići.

Kasandrićeve studije većim dijelom su vezane za pojavu Matija Ivanića i hvarski ustanak, pa i s tog gledišta upotpunjuju naša saznanja o događajima onog vremena, i, što više, rasvijetljaju neke pojave i probleme, ranije previđene. Ova je knjiga, od časa kada je objavljena, postala sastavni dio instrumentarija svakog znanstvenog radnika koji istražuju našu nacionalnu povijest, osobito s pravnog aspekta. Najsrdačnije čestitamo!

ND

»OTOK« ZAGREB 1977.

Marin Carić

Marin Carić, rođen i odrastao na Hvaru, danas je režiser splitskog kazališta. Napisao je »Otok«, svoj prvi roman.

Carićev »Otok« je naš otok, bilo koji ili svaki otok ili Otok općenito u svojoj izdvojenosti i osobenosti. On je sama stvarnost običnoga življenja bez zapleta i raspleta, bez konstruiranja radnje i izmišljanja ličnosti. Duhovitim i plastičnim realizmom autor slaže sličice života običnim domaćim jezikom, tako da se čitaoc osjeća kao kod kuće, pomalo zapanjen tom običnošću koja otkriva svakodnevnog čovjeka. Djed, otac, majka, prijatelji i sam autor pojavljuju se u romanu, koji je i prozom i slikom kolaž stvarnoga, kao tipovi jedne male tradicijom spurtane sredine, a opet su tako živi da se mogu smjestiti u bilo koje vrijeme i prostor. Djetinstvo, odlazak u vojsku, površne ljetne ljubavi, brak, možemo reći sva banalnost življenja, a onda i smrt kao nužnost bolna ili laka, ali uvijek tužna, prisutni su u ovom romanu tako čitko i jasno da se osjećamo zatečeni i razotkriveni jednostavnošću i istinitošću momenta.

Carić ć lakoćom spaja svoja sjećanja i razmišljanja s nekom vrsti memoara svoga djeda o ribarenju i oskudici bliske prošlosti, ili upliće Matiju Ivanića i legende starog Hvara, tako da čitaoc to sve proživljava odjednom i lako stvara sliku o stvarnom otoku koji je isplovio iz prošlosti, i bogat i siromašan, i koji i danas živi netaknut, ali ipak suvremen.

U biti Marin Carić je režiser, a to se i vidi iz načina na koji je »postavio« ovaj roman. Sve je ispričao tako plastično i realističko. Dijalozi i monolozi su kao skinuti sa scene, a sam način pripovijedanja je jako slikovit.

Upravo stoga, roman se čita gotovo u jednom dahu i ostaje u sjećanju, ne kao ispričana priča, već kao svježiji doživljaj.

Mirjana Kolumbić